

Sag T-111/96

ITT Promedia NV mod Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber

»Konkurrence — annulationssøgsmål — afvisning af en klage —
EF-traktatens artikel 86 — misbrug af dominerende stilling —
søgsmål for nationale domstole — søgsmålsadgang —
krav om opfyldelse af en aftale — åbenbart urigtigt skøn —
undersøgelsesforpligtelse — subsumptionsfejl — utilstrækkelig begrundelse«

Rettens dom (Fjerde Udvidede Afdeling) af 17. juli 1998 II - 2941

Sammendrag af dom

1. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — begreb — søgsmål for nationale domstole — vurderingskriterier opstillet af Kommissionen — indskrænkende fortolkning — hensyntagen til det almindelige princip om adgang til domstolene (EF-traktaten, art. 86)*
2. *Konkurrence — administrativ procedure — behandling af klager — beslutning om at henlægge sagen — domstolskontrol (Rådets forordning nr. 17, art. 3, stk. 2)*

3. *Institutionernes retsakter — begrundelse — pligt — rækkevidde — beslutning om anvendelse af konkurrencereglerne*
(EF-traktaten, art. 190)
4. *Konkurrence — fællesskabsregler — anvendelse — konkurrencebegrænsende adfærd i overensstemmelse med national lovgivning — uden betydning*
(EF-traktaten, art. 85 og 86)
5. *Annulationssøgsmål — akter, der kan være genstand for søgsmål — Kommissionens afvisning af at meddele en medlemsstat et direktiv eller en beslutning vedrørende offentlige myndigheders overholdelse af konkurrencereglerne — ikke omfattet*
(EF-traktaten, art. 90 og 173)
6. *Konkurrence — dominerende stilling — misbrug — begreb — krav om opfyldelse af en kontraktbestemmelse*
(EF-traktaten, art. 86)

1. Muligheden for at kunne gøre sine rettigheder gældende ved domstolene og den domstolsprøvelse, dette indebærer, er udtryk for et almindeligt retsprincip, der ligger til grund for medlemsstaternes fælles forfatningstraditioner, og er kommet til udtryk i artikel 6 og 13 i den europæiske konvention til beskyttelse af menneskerettigheder og grundlæggende frihedsrettigheder. Da adgangen til domstolene er en grundlæggende rettighed og et almindeligt retsprincip, der skal tjene til at opretholde respekten for loven, er det kun under helt ekstraordinære omstændigheder, at iværksættelse af et søgsmål kan udgøre et misbrug af dominerende stilling i traktatens artikel 86's forstand.

Når Kommissionen har opstillet to kumulative kriterier med henblik på at kunne fastslå de tilfælde, i hvilke et søgsmål er udtryk for misbrug i traktatens artikel 86's forstand, nemlig at det

ikke med rimelig kan antages at tjene til at gøre virksomhedens rettigheder gældende, idet det kun kan tjene til at chikanere modparten og er udtænkt som led i en plan, der har til formål at eliminere konkurrencen, skal disse to kriterier fortolkes og anvendes indskrænkende, således at anvendelsen af det almindelige princip om adgang til domstolene ikke bringes i fare. Hvad angår anvendelsen af det første kriterium er det de forhold, som forelå på tidspunktet for søgsmålets iværksættelse, der skal tages i betragtning ved afgørelsen af, om kriteriet er opfyldt. Desuden er der ikke tale om at afgøre, om de rettigheder, som virksomheden gjorde gældende på det tidspunkt, da den indledte sit søgsmål, faktisk eksisterede eller kunne gennemføres, men om at fastlægge, om et sådant søgsmål havde til formål at gøre rettigheder gældende, som virksomheden på dette tidspunkt med rimelighed kunne antage at have.

2. Når Kommissionen har besluttet at henlægge en klage indgivet i medfør af artikel

- 3, stk. 2, i forordning nr. 17 uden at gennemføre en undersøgelse, må den legalitetskontrol, Retten skal foretage, have til formål at efterprøve, om den anfægtede beslutning er truffet på grundlag af urigtige faktiske omstændigheder, samt om den er behæftet med en retsvildfarelse, et åbenbart fejlskøn eller magtfordrejning.
3. En individuel afgørelses begrundelse skal dels gøre det muligt for adressaten at gøre sig bekendt med grundene for den trufne foranstaltning med henblik på i givet fald at kunne gøre sine rettigheder gældende og afgøre, om afgørelsen er rigtig, dels gøre det muligt for Fællesskabets retsinstanser at udøve deres kontrol, hvorved bemærkes, at omfanget af begrundelsespligten afhænger af arten af den pågældende retsakt og den sammenhæng, hvori den er vedtaget. En beslutning udgør et hele, hvorfor hver del må læses i lyset af de øvrige dele.
4. En national lovgivnings forenelighed med traktatens konkurrenceregler kan ikke anses for afgørende ved bedømmelsen af, hvorvidt traktatens artikel 85 og 86 kan finde anvendelse på adfærd udvist af virksomheder, der handler i overensstemmelse med denne lovgivning. Når Kommissionen foretager en sådan undersøgelse, tager den forudgående vurdering af en national lovgivning, der kan påvirke virksomhedernes adfærd, kun sigte på at afgøre, om der efter denne lovgivning fortsat er mulighed for en konkurrence, som kan hindres, begrænses eller fordrejes ved en selvstændig adfærd fra virksomhedernes side. Hvis dette ikke er tilfældet, finder traktatens artikel 85 og 86 ikke anvendelse.
5. Kommissionen har ikke nogen forpligtelse til at gribe ind i forbindelse med udøvelsen af skønnet i henhold til traktatens artikel 90, stk. 3, over foreneligheden af statslige foranstaltninger med traktatens bestemmelser. Følgelig kan fysiske og juridiske personer, som anmoder Kommissionen om at skride ind i henhold til traktatens artikel 90, stk. 3, ikke anlægge sag til prøvelse af Kommissionens beslutning om ikke at gøre brug af den kompetence, den har i henhold hertil.

Kommissionen er i denne henseende ikke forpligtet til i begrundelsen for de beslutninger, den må træffe for at sikre anvendelsen af konkurrencereglerne, at tage stilling til alle de argumenter, som de berørte parter har gjort gældende til støtte for deres anmodning, hvorimod det er tilstrækkeligt, at Kommissionen redegår for de faktiske og retlige betragtninger, der har været af væsentlig betydning for afgørelsen.

6. Misbrugsbegrebet, som anført i traktatens artikel 86, er et objektivi begreb, som omfatter en af en markedsdominerende virksomhed udvist adfærd, der efter sin art kan påvirke strukturen på et marked, hvor konkurrencen netop som følge af

den pågældende virksomheds tilstedeværelse allerede er afsvækket, og som bevirker, at der lægges hindringer i vejen for at opretholde den endnu bestående konkurrence på markedet eller udviklingen af denne konkurrence som følge af, at der tages andre midler i brug end i den normale konkurrence om afsætning af varer og tjenesteydelser, der udspiller sig på grundlag af de erhvervsdrivendes ydelser.

Det følger arten af de forpligtelser, der pålægges ved traktatens artikel 86, at virksomheder i dominerende stilling under særlige omstændigheder kan miste retten til at udvise adfærd eller gennemføre handlinger, der ikke i sig selv er misbrug,

og som ikke ville kunne kritiseres, hvis de var udvist eller gennemført af virksomheder, der ikke var dominerende. Således kan indgåelsen af en aftale eller erhvervelsen af en rettighed udgøre et misbrug i traktatens artikel 86's forstand, hvis det anførte sker som følge af, at en virksomhed indtager en dominerende stilling.

Det kan ligeledes udgøre et misbrug i traktatens artikel 86's forstand, at en kontraktbestemmelse kræves opfyldt, bl.a. hvis kravet går ud over det, som parterne med rimelighed kunne forvente på grundlag af aftalen, eller hvis de forhold, der var gældende på tidspunktet for aftalens indgåelse, senere er ændret.